

בדרכו

מרבן של כל בני הגולה
מרן שר התורה שליט"א

אמונה

גיליון קכ"ו
פר' וארא תשפ"ב

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע מרבנינו

ביצד אהרן ומשה שקולים

שאלה: כתב רש"י (ו' כ"ו) "הוא אהרן ומשה, יש מקומות שמקדים אהרן למשה, ויש מקומות שמקדים משה לאהרן, לומר לך ששקולין כאחד". וצ"ב דבתוספתא (מס' מגילה פרק ג') איתא, "קטן מתרגם על ידי גדול, אבל אין כבודו שיתרגם גדול על ידי קטן, שנאמר ואהרן אחיך יהיה נביאך", וכתב על זה הר"ן (מגילה י"ד). דאהרן קטן לגבי משה.
תשובה: קטן בנבואה וגדול בשנים א"כ שקולים הם.
ובפעם אחרת ענה: היו שווין אבל הנבואה באה ע"י משה.

האם גם חלב הבהמות נעשה דב

שאלה: "ויהי הדם בכל ארץ מצרים" (ז' י"ט). האם גם חלב הבהמות נהפך לדם.
תשובה: אולי.

עצם מכת כינים זה המופת

וַתְּהִי הַכִּינִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (ח' י"ג)

דבר מופלא: בכל המכות נזכר במפורש בפסוק, שהמכה שלטה רק אצל המצרים ולא אצל בני ישראל, חוץ ממכת כינים שבה התורה לא הדגישה ששלט רק במצרים, (וראה להגר"א בפירושו על אבות פ"ה מ"ד שפירט את הפסוקים) וצריך טעם מדוע. והסביר רבינו:

את כל המכות יכלו גם אחרים לעשות על ידי שדים או כישופים, והקב"ה עשה נס שהם לא יצליחו להביא על עם ישראל, וכמו שכתוב (ח' י"ח) והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה, לבלתי היות שם ערוב, למען תדע כי אני ה'.
אבל כינים, המכשפים לא יכלו לעשות כלל, גם לא אצל המצרים, כי אין בכוח המכשפים והשדים לעשות, שהרי אין השד שולט בבריה קטנה כזו (רש"י ח' י"ד), ממילא עצם המכה שהיה למצרים זה המופת, ואין צורך להזכיר שלא היה אצל בני ישראל. (שבענו מטובך)

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבנינו

ענייני בין אדם לחבירו

גילוי סוד חבירו לאחר ששמעו מאחר
שאלה: שמע סוד מחבירו והבטיחו שלא יספר לשום אדם, ואחר כך שמע זאת מאחר, האם יש ראייה מהתורה או מהגמרא אם אסור או מותר כעת לספר אותו לאחר.
תשובה: מוצא שפתיך תשמור.

אינו מתכוין בבין אדם לחבירו

שאלה: האם בעבירות של בין אדם לחבירו, יש פטור של אינו מתכוין ואינו פס"ר וכדו'.
תשובה: חלילה.

חסד עם אדם המקבל שכר על פעולתו

שאלה: שמעתי שאין מצות חסד, עם פועל המקבל שכר על פעולתו, כגון לעזור לפועלים שמסדרים את האולם אחרי שמחה וכדו', מפני שמקבלים על זה שכר, האם זה נכון.
תשובה: אינו נכון.

אם צריך כוונה במצוות שבין אדם לחבירו

שאלה: מצוות של בין אדם לחבירו, האם צריך כוונה בשעת עשיית המצוה.
תשובה: א"צ.

ענייני לשון הרע

בקשת מחילה ממי שדיבר עלי, לאחר ששכנע את השומעים שדבריו בטלים
שאלה: מה הדין אם דיבר לשון הרע על חבירו, ואחר כך שכנע את השומעים שזה לא היה וכדומה, וקבלו דבריו. האם עדיין צריך לבקש מחברו סליחה.
תשובה: כן.

דיבר לשון הרע וחזר בו

שאלה: דיבר לשון הרע וחזר בו בתוך כדי דיבור, האם מהני.
תשובה: אם אמר שזה שקר וקיבלוהו.

(אריה שאג)

דרך ישרים

הכרעות רבן של ישראל לגיסו מרן הגר"י זילברשטיין
בערש"ק פר' שמות תשפ"ב

אם ליתן קצת חלב אם לשני הבנים – או לאי חלב אם ולב' חלב עכו"ם

הנה שמעתי ממוח"ז מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א ששאל קמיה גיסו רשכבה"ג מרן שר התורה שליט"א (ערש"ק פרשת שמות תשפ"ב) בעובדא דאתא לקמיה, באשה שהיו לה שני ילדים תאומים, ולא היה לה מספיק חלב אם בכדי להניק לשניהם, והייתה יכולה או ליתן לאחד רק חלב אם, ולשני חלב עכו"ם (שרק זה היה ניתן להשיג באותו מקום). או ליתן לשניהם קצת חלב אם וקצת חלב עכו"ם, מאי עדיף.

ואמר מוח"ז שליט"א לחדש דתתן האם לבן הגדול מבין התאומים את כל חלב אם שיש לה, ולשני תתן רק חלב עכו"ם, משום דהרי כתב הרמב"ם (פכ"א מהל' אישות ה"ה) דאחד מחויבי ושיעבודי האשה לבעלה הוא להניק את בנו, וא"כ מיד בלדת הבן הראשון הבכור – כבר נתחייבה עליו לבעלה הנקה שלמה, ועל כן חייבת להניקו בחלב אם. ולבן השני כבר אנוסה ואינה יכולה ליתן לו חלב אם וע"כ תתן לו חלב עכו"ם.

ועוד אמר מוח"ז שליט"א, דכיון דהבן התאום השני – חייב בכבוד אחיו התאום שנולד ראשון מדין 'אחיו הגדול' (וגם בתאומים שייך כן, כמבואר ברמב"ן בראשית לב, ה. ועמש"כ בזה בשו"ת שיה חיים עמ' רצא), א"כ טובתו של התאום הקטן היא שיכבדו את אחיו התאום הגדול, וממילא לכן תתן האמא לבנה הגדול את כל חלב האם, ולבן השני חלב עכו"ם, דזו היא טובתו של האח הקטן שיכבדו את אחיו הגדול.

ומתחילה הסתפק מרן שליט"א מה הדרך הראויה לעשות, אך שוב דן מוח"ז שליט"א והציע לפניו שני סברות אלו, ולבסוף הסכים מרן שליט"א עמו, והכריע דכך תעשה האם.

(נערך ע"י הרה"ג ר' חיים מלין שליט"א)

בדרנו נלך

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה

- בבית רבן של ישראל נערך שמחת הווארט לנכדתו בת לחתנו הגר"ז ברוורמן ראש ישיבת דרך אמונה עם החתן הבה"ח נוימן, נכד נשיא ישיבת פוניבז' הגר"א כהנמן, רבינו שתה לחיים לרגל השמחה וברך בחיבה את החתן ובני המשפחה.

- הגאון ר' יוסף גולדשטיין מג"ש וממייסדי ביהמ"ד "בית מרדכי" בעיר בית שמש, נכנס לרבינו יחד עם תלמידיו, וסיפר לרבינו על הקהילה, ואור התורה הזורח על הסובבים המתחזקים, במהלך הביקור שאל אחד ממייסדי הקהילה הנמצאת בשכונה אשר חלקם שאינם שומרים תורה ומצוות רח"ל, ושאל את רבינו כי בהיותו מסור לכל צרכי הקהילה והסובבים, במה עליו להשקיע יותר זמן וכוחות – באברכים בני התורה או בבעלי תשובה, שהרי אמרו חז"ל, "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד" רבינו השיב: "בעלי תשובה". עוד נשאל רבינו אודות בחור צעיר שביכולתו להכנס ללמוד בישיבה, אלא שאמו מסרבת שילך לישיבה. ונפשו בשאלתו: האם ללכת לישיבה או לא, רבינו השיב: כן, ושלא ישמע לאמו, כיוון שהיא אומרת כנגד התורה, ובירך שיהיה יקום פורקן וינצל מהמפריעים.

- רבן של ישראל שליט"א ומרן הגר"מ אזרחי כתבו מכתב תנחומים להגאון ר' שבתי לוי רב שכונת רמת אהרן היושב שבעה על פטירת האם, בתו"ד בירכו כי זכויותיה הרבות וצאצאיה התלמידי חכמים ומרביצי תורה, יעמדו לנחמת המשפחה האכילה, ויהי רצון שיזכה הרב שליט"א לאריכות ימים ושנים מתוך ששון ושמחה.

- הרב ישראל גרוס מנכ"ל ארגון בית התבשיל נכנס בימים האחרונים להתברך מרבן של ישראל

- בקודש פנימה בראשות רבינו נערך ביום חמישי כינוס ארגון דרכי חינוך, במעמד השתתפו עוד הגה"צ ר' ראובן הכסטר משגיח ישיבת מיר ברכפלד, והרב מיכאל דור יושב ראש הארגון, הבחורים המצטיינים הביאו בפני רבינו ספר מחידושי תורתם, כלי חמדה חלק ה' בעניני שמיטה, רבינו עיין בקורת רוח מרובה בספר, וברכס בחיבה, וכן סיפרו רבינו על תכנית לימוד משניות שביעית על ידי הארגון, בו לומדים אלפי ילדים, רבינו שמע בקורת רוח מרובה הדברים, ובירך כי הילדים יזכו בזכות זה לגן עדן.

- רבותינו עיני העדה רבן של ישראל שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א כתבו מכתב עבור מגבית יבנה וחכמיה למען הצלת עולם הכוללים בא"י, בתו"ד כתבו רבותינו כי מצוה גדולה היא להשתתף במגבית חשובה זו, ולסייע בזה ככל האפשר, ובודאי זכות התורה הק' תעמוד לכל התורמים, ולכל המסייעים להצלחת המגבית, להתברך בכל מעשי ידיהם, ויזכו לגדל את בניהם לתורה לחופה ולמעשים טובים, וכל צאצאיהם ימשיכו בדרך התורה, וירו מהם רוב נחת דקדושה אכי"ר.

- בראשות רבינו נערך בקודש פנימה כינוס פתיחת פרויקט לימוד משניות מסכת שביעית ע"י רבבות ילדי תשב"ר, במסגרת ארגון זכרון חנה והוצאת משניות שביעית לילדי ישראל עם ביאורים וציורים, לע"נ הרבנית ע"ה, ע"י הארגון, במעמד השתתפו עוד הגאון הגדול ר' שרגא שטינמן ראש ישיבות ארחות תורה, הגאון ר' אלעזר דוד אפשטיין מראשי ישיבת תורה בתפארתה, הגאון ר' מרדכי בונים זילברברג רבה דשיכון ה', ראש העיר בני ברק הרב אברהם רובינשטיין, יו"ר הארגון הרב קלמן אתרוג, רבינו עיין בהנאה במשניות המבוארות, והביע ברכתו לחיזוק צעירי הצאן בלימוד שביעית.

- רבינו שימש סנדק בכרית לנכד נשיא ישיבת פוניבז' הגר"א כהנמן בן לחתנו הרב צבי יהודה בירנבוים.

- הרב אליעזר ראכבורגר סגר"ע י-ם נכנס לרבן של ישראל להתיעצות ממושכת.

- ילדי ת"ת תורה תמימה מקרית אתא נכנסו לרבינו להבחן מרבינו, לאחר המבחן עברו הילדים להתברך מרבינו, רבינו ברכם בחיבה.

- הגאון רבי אליהו אלאחר רבה דמודיעין נכנס לרבינו להתיעצות בנוגע לחילולי השבת המתכוננים בעירו בהפעלת תחבורה ציבורית בשבת רח"ל. רבינו שמע בכאב הדברים והורה לו כי יש למחות על חילולי השבת.

- ביום שני נכנס הרב חנניה צ'ולק יו"ר ארגון עזר מציון לרבינו להתיעצות בעניני השעה, במהלך הדברים רבינו התבטא בפניו כי הציבור צריך להתחזק בתורה ובמידות טובות ולהרבות רחמי שמיים עקב המצב.

- מעמד סיום מסכת ברכות בתחילת הש"ס מחזור ב', נערך בקודש פנימה בראשות רבינו ע"י אחד מבחירי ישיבת ארחות תורה, במעמד השתתף עוד הגה"צ ר' חזקיהו מישקובסקי משגיח ישיבת ארחות תורה שניגש לאחר הסיום להתברך מרבינו, המסיים סיפר לרבינו שזכה לסיים לפני כחודש את הש"ס ורוצה לזכות לחזור ולסיים הש"ס, וביקש ברכת רבינו, רבינו האזין בקורת רוח מרובה ובירכו בחביבות.

- עקב שאלות שקיבלנו הננו להבהיר כי הוראת גדולי התורה וההוראה בראשם רבן של ישראל בענין החיסון לילדים מעל גיל 5, נאמרה בין לבנים ובין לבנות וכולם צריכים להתחסן כנגד נגיף הקורונה כפי הוראת גורמי הרפואה המוסמכים.

- ברכת מזל טוב שלוחה לרבן של ישראל לרגל הולדת נינו, נכד לחתנו הגאון ר' יהושע צביון בן לנכדו הרב אברהם מנחם קלרמן, יהי רצון שרבינו יזכה לעוד הרבה שמחות עד בלי די.

ציילום: בקודש פנימה, שוקי לרר, זכרון חנה.

